

DOPLNĚNÍ VÝROČNÍ ZPRÁVY K POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ ZA ROK 2023

– informace podle § 18 odst. 1 písm. c) zákona č. 106/1999 Sb.

1) Rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 29 A 96/2021-47 ze dne 13. září 2023 – rozhodnutí ERÚ o odmítnutí žádosti o informace zrušeno:

„...nad rámec zákonných předpokladů byl žalovaný dále povinen provést test proporcionality. *Proporcionalita odepření poskytnutí informací v konkrétním případě je totiž další (ústavní) podmínkou pro to, aby bylo možné využít zákonného oprávnění k (částečnému) odmítnutí žádosti o informace.*“

„...[k] ústavním limitům omezení práva na informace jsou povinny přihlížet rovněž správní orgány a obecné soudy při konkrétní aplikaci a interpretaci zákona, tj. při zvažování výluk obsažených v zákoně o svobodném přístupu k informacím je nutno prioritně usilovat o nalezení jejich ústavně konformního výkladu (...). *Povinné subjekty při omezení práva na informace nemohou vycházet pouze ze znění zákona, který je formální podmínkou tohoto omezení.* Naopak vždy musí nejprve identifikovat konkurující veřejný zájem či jiné ústavně zaručené právo, které by mělo být zákonnou výlukou chráněno, a vzájemně je poměřovat (například provedením testu proporcionality). Omezení práva na informace (tedy jeho nezbytnost) musí vyplynout z tohoto poměrování (podrobněji v nálezů Ústavního soudu ze dne 17. 1. 2023, sp. zn. Pl. 25/21, [...], nebo v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2023, č. j. 5 As 104/2021-35).“

„Z citovaného rozsudku tedy plyne, že i v případech, na které dopadá § 11 odst. 3 informačního zákona, je test proporcionality třeba provést. Není pravdou, že povinný subjekt má při splnění tří zákonných podmínek v uvedeném ustanovení vždy povinnost odmítnout poskytnutí informace. Naopak musí zohlednit, že *zákonný základ pro omezení ústavně zaručeného práva na informace je podle čl. 17 odst. 4 Listiny teprve prvním předpokladem pro ústavnost tohoto omezení.* Je poté třeba v každém případě zkoumat, zda takové omezení sleduje některých z legitimních cílů, které čl. 17 odst. 4 Listiny uvádí [podmínka pod písm. c) v bodě 19 výše]. A zda je toto omezení ve snaze o dosažení tohoto cíle opravdu nezbytné v demokratické společnosti, resp. jinými slovy proporcionální [podmínka pod písm. b) v bodě 19 výše]. To vše se bez testu proporcionality neobejde.“

Soud uložil správnímu orgánu povinnost uhradit **náklady soudního řízení ve výši 13 200 Kč.**

2) Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 203/2022-31 ze dne 9. srpna 2023 – zamítnutí kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu č. j. 29 A 107/2020-48 ze dne 29. srpna 2022, jímž byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí ERÚ o odmítnutí žádosti o informace:

„Správní orgány obou stupňů odůvodnily neposkytnutí informace mj. odkazem na § 2 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím, dle kterého *povinnost poskytovat informace se netýká dotazů na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací.* Krajský soud pak ve shodě se správními orgány dovodil, že účelem § 2 odst. 4 zákona je bránit povinné subjekty před tím, aby byly na základě žádostí podávaných podle zákona o svobodném přístupu k informacím povinny zaujímat stanoviska ke konkrétním věcem a případům, vysvětlovat výstupy ze své činnosti a provádět právní výklady či analýzy shromážděných dat. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka se podanou žádostí domáhala poskytnutí informací, které „*prokazují*“ protiprávní jednání na konkrétním místě, a navíc měla k dispozici již dříve hodnocené materiály (fotografie místa), krajský soud ve shodě se správními orgány uzavřel, že se *de facto* domáhala provedení nového hodnocení podkladů, které byly shromážděny v souvislosti s podnětem jejího zástupce, s jehož vyřízením však nesouhlasila.

V podané žalobě pak stěžovatelka polemizovala toliko s tím, zda existuje či neexistuje nějaký záznam prokazující, že v ochranném pásmu elektrické stanice byl v konkrétních letech uložen hořlavý materiál, zda žalovaný disponuje fotografiemi z místa a nezapírá stěžovatelce jejich existenci (včetně jiných záznamů a podkladů), a dále rozporovala jejich konkrétní obsah (zda u trafostanice byl, anebo nebyl hořlavý materiál uložen či uskladněn; vše viz bod III žaloby). Nezpochybovala tedy vyslovené závěry správních orgánů, že informace nelze poskytnout, neboť se podle § 2 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím jednalo o dotaz na názor (hodnocení, zda shromážděné podklady určitou skutečnost prokazují či nikoli).“

„Přesto však Nejvyšší správní soud k tomuto rozhodovacímu důvodu krajského soudu nad rámec odkazuje na svou judikaturu (např. rozsudky ze dne 27. 4. 2011, č. j. 2 As 4/2011-102, nebo ze dne 25. 4. 2023, č. j. 6 As 50/2022-28), z níž shodně vyplývá, že jsou-li žádány podklady, které ve skutečnosti mají dokládat konkrétní úvahu správního orgánu (vedoucí k určitému navenek vyjádřenému názoru), je nutno takovou informaci odepřít právě na základě § 2 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím. Z judikatury Nejvyššího správního soudu současně vyplývá (viz např. rozsudek ze dne 22. 9. 2010, č. j. 4 As 23/2010-61), že povinné subjekty nemají povinnost blíže vysvětlovat či odůvodňovat hodnocení, názory či zaujatá stanoviska vlastních představitelů, a to ani za situace, že tyto názory byly již vysloveny. V rozsudku ze dne 7. 5. 2019, č. j. 7 As 382/2018-21, pak Nejvyšší správní soud přímo ve věci totožné stěžovatelky dospěl k závěru (s odkazem na rozsudek ze dne 14. 1. 2015, č. j. 10 As 117/2004-64), že *„právo na přístup k informacím neslouží jako specifická forma opravného prostředku proti rozhodnutím či postupům správních orgánů. V režimu zákona o svobodném přístupu k informacím se nemůže účastník řízení domáhat "dovysvětlení" toho, proč správní orgán rozhodl, jak rozhodl, resp. zpochybňovat, proč určité skutečnosti nejsou v rozhodnutí uvedeny“*. Shodně k tomu Nejvyšší správní soud odkazuje také na rozsudky ze dne 29. 4. 2020, č. j. 1 As 460/2019-30, nebo ze dne 16. 6. 2021, č. j. 10 As 361/2019-29, dle kterých se názorem ve smyslu uvedené výjimky rozumí také právní výklad nebo interpretace listin, v nichž je informace zachycena.“

Povinnost náhrady nákladů soudního řízení v dané věci správnímu orgánu nevznikla.